

EVALUERINGSNOTAT

FRA FLUGT TIL SKOLEGANG

EVALUERING AF RED BARNETS **ICDP-KURSER** FOR
LÆRERE, SKOLEPÆDAGOGER OG KOMMUNALE
RESSOURCEPERSONER

2019-2022

Red Barnet

FRA FLUGT TIL SKOLEGANG

EVALUERING AF RED BARNETS ICDP-KURSER FOR LÆRERE,

SKOLEPÆDAGOGER OG KOMMUNALE RESSOURCEPERSONER (2019-2022)

Udarbejdet af Als Research

For Red Barnet

Forfattet af: Anne Heiberg Goor

København 2023

ALS Research ApS

Ny Vestergade 1, 2.

1471 København K

www.alsresearch.dk

INDHOLD

1	INDLEDNING	4
2	PROJEKTETS MÅLSÆTNINGER	5
2.1	EVALUERINGSDESIGN.....	6
3	KONKLUSIONER.....	7
4	ANBEFALINGER	8
5	OM ICDP-METODEN.....	9
6	DIG OG MIG-MATERIALET.....	11
6.1	DIG OG MIG – BRUG I PRAKSIS.....	12
6.2	OVERORDNET INDTRYK AF UNDERVISNINGSMATERIALET	13
7	OBSERVATIONER	14
7.1	ICDP NIVEAU 2, 2019.....	14
7.2	ICDP NIVEAU 1, 2021	14
7.3	ICDP NIVEAU 1, 2021	15
7.4	FAGLIG KONSULTATION, 2021	15
7.5	OVERORDNET INDTRYK FRA OBSERVATIONERNE	16
8	SURVEY.....	17
8.1	GENEREL TILFREDSHED BLANDT FAGPERSONERNE	17
8.2	MANGLENDE FOKUS PÅ BØRN MED FLUGTERFARINGER.....	19
9	INTERVIEWS	21
9.1	DISKREPANS MELLEM ICDP-UNDERVISNING OG 'FRA FLUGT TIL SKOLEGANG'	21
9.2	TID TIL AT 'RELATIONSNØRDE'	23
9.3	MANGLENDE MÅLGRUPPEERFARING.....	25
9.4	COVID 19 OG ONLINEUNDERVISNING.....	27
9.5	OVERORDNET INDTRYK FRA INTERVIEWENE.....	28

1 INDLEDNING

Als Research har siden 2019 været tilknyttet evalueringen af Red Barnets indsats *Fra Flugt til Skolegang*. Indsatsen, der startede i 2017, har til formål at støtte livet for nytilkomne børn med flygtningebaggrund gennem opbygningen af et psykosocialt støttenetværk af fagpersoner i danske kommuner og skoler. Indsatsens formål er at fremme børnenes trivsel og livsduelighed, så de kan tilegne sig læring, udvikle deres muligheder og potentiale i grundskoleforløbet og på længere sigt begå sig i et demokratisk samfund som det danske.

I det oprindelige projektformat var *Fra Flugt til Skolegang* baseret på brugen af International Child Development Program-metoden (ICDP), idet det var Red Barnets ambition at benytte ICDP-forløb til at opkvalificere fagpersoner i relations- og ressourceorienteret pædagogik, der kunne bidrage til ambitionen om at fremme flygtningebørns trivsel. ICDP-metoden var dermed udgangspunktet for at etablere et støttenetværk for børn med flygtningebaggrund i danske folkeskoler og institutioner.

ICDP-undervisningen er dog ikke forløbet som planlagt, og i foråret 2022 har Red Barnet derfor besluttet at udfase ICDP-sporet i *Fra Flugt til Skolegang*-indsatsen. Dette skyldes dels, at covid 19-nedlukninger og restriktioner i 2020 og 2021 har udgjort en væsentlig barriere for den planmæssige afvikling af undervisningen, dels at Red Barnet på baggrund af dialog med evaluator er gjort opmærksom på, at ICDP-metoden og kursusforløbene ikke har haft den ønskede effekt blandt opkvalificerede fagpersoner, såvel som primærmålgruppen af børn med flugterfaringer.

Red Barnet har som følge af dette lanceret et nyt opkvalificeringsspor med fokus på endags-træning i psykosocial førstehjælp, og denne opkvalificering udgør således den primære projektaktivitet i den resterende projektperiode for indsatsen. Det er på foranledning af det nye projektspor aftalt med Red Barnet, at Als Research afrapporterer om evalueringsaktiviteter tilknyttet ICDP-forløbene i dette særskilte evalueringsnotat, mens resultater fra det nye spor i indsatsen afrapporteres i en afsluttende evalueringsrapport.

Nærværende notat har til formål at belyse vigtige læringspotentialer fra afviklingen af ICDP-forløbene, samt at dokumentere, hvorfor ICDP-opkvalificeringen ikke har bidraget til den effekt, som var planlagt i den oprindelige projektbeskrivelse. Evalueringsnotatet bygger på et tværmødet disk evaluering design med brug af både interviews, observation, surveydata og desk study-materiale. Datagrundlaget bygger dermed på følgende evalueringsdata:

- **Surveybesvarelser** fra 31 fagpersoner
- **Interviews** med 4 opkvalificerede fagpersoner og 1 kollega
- **Observationer** ved 3 ICDP-kurser, 1 online introseminar og 1 faglig konsultation
- **Faktainterviews** med 2 ICDP-undervisere
- **Gennemgang** af ICDP-kursusmateriale samt undervisningsmaterialet *Dig og Mig*
- **Gennemgang af data** fra intern evaluering af pilotforløb med ICDP-metoden
- **Procesinterviews** med Red Barnet

2 PROJEKTETS MÅLSÆTNINGER

Målgruppen i ICDP-sporet af Fra Flugt til Skolegang består af børn med flygtningebaggrund samt de voksne, som udgør deres primære sociale netværk.

Indsatsens og evalueringens oprindelige målgruppebeskrivelse ser dermed ud som følger:

Primær målgruppe: Nyankomne flygtningebørn i modtagetilbud eller almenklasser (0.- 6. klasse)

Sekundær målgruppe: Forældre og øvrige omsorgspersoner, lærere og skolepædagoger samt kommunale integrations- og familiekonsulenter. Det er denne sekundære målgruppe, som har indgået i opkvalificering via ICDP-uddannelsespakke og workshops med henblik på at yde psykosocial støtte til den primære målgruppe.

Det var oprindeligt meningen, at den psykosociale indsats blandt fagpersonerne skulle understøttes gennem afvikling af workshops for forældre til børn med flygtningebaggrund for dermed at styrke netværket omkring børnene. Fokus for workshoppen skulle være at give forældrene nogle af de redskaber, som er i fokus på ICDP-kurserne, herunder med henblik på at styrke forældrenes evne til at identificere, hvorvidt deres barn mistrives, samt at støtte barnets emotionelle og kognitive udvikling. Workshoppen skulle afholdes af de enkelte deltagerkommuner med støtte fra Red Barnet, men det har i løbet af indsatsen vist sig at være for svært at forankre indsatsens forældrespor, og sporet er dermed også udgået af evalueringsarbejdet.

Måltal: Det var oprindeligt målet, at i alt 35 kommuner skulle deltage i ICDP-forløbene inden august 2021, og at ca. 850 fagpersoner skulle gennemføre et eller flere ICDP-kurser. Det var herunder en målsætning, at opkvalificeringen af de 850 fagpersoner i alt skulle bidrage til at understøtte 6.084 børn og ca. 7.300 forældre med flygtningebaggrund.

Justering af måltal: I løbet af projektperioden blev det grundet covid 19 nødvendigt at nedjustere måltallene, og målet for kommunal deltagelse blev derfor nedskaleret til 30 kommuner. Det justerede måltal for fagpersoner blev således ca. 720, mens det for børn og forældre blev hhv. 5.172 og 6.205. Derudover blev uddannelsespakken udvidet til at bestå af både ICDP-certificerende kurser, introseminarer samt faglige konsultationer. Dette skyldes, at Red Barnet havde svært ved at finde kommuner, som var villige til at allokere de nødvendige ressourcer for at uddanne fagpersoner i ICDP. Red Barnet vurderede, at det var for ambitiøst at forvente, at skoler og kommuner kunne finde ressourcer til at dække undervisningsforløb for så mange fagpersoner (mindst to pr. skole og ca. 25 pr. kommune), og det blev derfor besluttet at indføre de mindre resourcekrævende seminarer og konsultationer som en del af ICDP-sporet. Seminarer og konsultationer skulle understøtte overgangen til deciderede ICDP-forløb ved at hjælpe skoler og kommuner med at afklare behov og muligheder ift. at opkvalificere fagpersoner. Den nye målsætning blev dermed, at 30 kommuner i løbet af indsatsen skulle bruge én eller flere dele af uddannelsespakken.

Det er vigtigt at notere, at det stop i modtagelsen af kvoteflygtninge, som foregik fra 2016 og frem til 2020, har haft betydning for indsatsen og måltallene, idet flygtningesituationen i Danmark ændrede sig betydeligt fra projektets bevillingsperiode og frem gennem projektperioden. Det har således ikke været muligt at nå måltallet udelukkende med fokus på nytilkomne flygtninge, og det blev derfor besluttet, at målgruppen skulle inkludere alle børn med flygtningebaggrund i den danske folkeskole.

Slutteligt har covid 19-epidemien haft stor betydning for selve afviklingen af indsatsen, da store dele af undervisningspakken måtte udskydes grundet restriktioner og nedlukninger. Under første nedlukning blev Red Barnets medarbejdere hjemsendt, hvilket betød, at indsatsen lå stille i 8 uger, og derudover betød nedlukningerne, at indsatsens målgrupper - elever, fagpersoner, kommuner og skoler - var hårdt presset af restriktioner, og at det var vanskeligt at indgå aftaler om at opstarte ICDP-forløb. Dette har forsinket indsatsen betydeligt og formodentligt også påvirket antallet af kommuner og skoler, som har takket ja til at deltage i Fra Flugt til Skolegang.

2.1 EVALUERINGSDESIGN

Det endelige evalueringsdesign for ICDP-sporret omhandler hovedsageligt en virkningsevaluering med fokus på, hvorvidt og hvordan de opkvalificerede fagpersoner vurderer, at ICDP-indsatsen har haft en indvirkning på primærmålgruppen af børn med flygtningebaggrund.

Der har fra Red Barnet og Egmont Fonden været et ønske om, at evalueringen i udpræget grad skulle belyse, hvorvidt indsatsen er med til at styrke børnenes resiliens, og om det metodiske greb med ICDP-forløbene dermed har

bidraget til at opnå det overordnede mål om at støtte børn med flygtningebaggrund. På denne baggrund har det været tanken, at evaluator dels skulle vurdere, hvorvidt ICDP-grebet har bidraget til at opnå indsatsens målsætninger, dels løbende bidrage med viden mhp. at justere indsatsens aktiviteter for at opnå størst mulig effekt for primærmålgruppen. Det er netop med udgangspunkt i denne evalueringsmodel, at det i foråret 2022 blev besluttet at afslutte de ressourcekrævende ICDP-forløb til fordel for kortere endagstræninger med fokus på psykosocial førstehjælp.

Virkningsevalueringen har fordret, at evaluator skulle følge projektet tæt med henblik på at opnå indsigt i alle faser, elementer og eventuelle virkninger for målgrupperne. I den forbindelse blev der oprindeligt udvalgt fem casekommuner, hvis forløb og udvikling skulle danne rammen om evalueringsaktiviteterne. Grundet covid 19 og de indledende udfordringer med rekruttering af kommuner, har det dog ikke været muligt at fastholde planen om et evalueringsdesign baseret på fem casekommuner, og evaluator har i stedet afviklet observationer, interviews og øvrig dataindsamling dér, hvor det har været muligt.

3 KONKLUSIONER

Det er evaluators vurdering, at både ICDP-metoden og afviklingen af selve forløbene ikke i tilstrækkelig grad har været meningsfuld i forhold til at understøtte Red Barnets ønske om at styrke trivsel blandt børn med flygtningebaggrund. I alt 145 fagpersoner har gennemført niveau 1, mens 47 har gennemført niveau 2, og Red Barnet har således ikke nået målet om at opkvalificere ca. 720 fagpersoner.

Blandt de opkvalificerede fagpersoner er der generelt tilfredshed med ICDP-undervisningen, idet både underviserne fra Institut for Relationspsykologi og selve ICDP-værktøjerne får stor ros. Det er imidlertid et problem, at der både i ICDP-undervisningen og kursistgruppen har manglet et grundlæggende kendskab til og fokus på projektets primærmålgruppe af børn med flygtningebaggrund. Selvom ICDP-metoden understøtter fagpersonernes relationskompetencer, så mangler den et særskilt fokus på børn med flygtningebaggrund, hvilket betyder, at flere kursister ikke oplever, at de er blevet bedre rustet til at arbejde med målgruppen af børn på flugt som følge af deres kursusdeltagelse. Derudover udfordrer det indsatsens målsætning om at benytte opkvalificering af fagpersoner som et indirekte middel til at styrke trivsel for børn med flugterfaringer, at flere af kursisterne ikke arbejder med målgruppen. Det skal dog understreges, at evaluator i løbet af projektperioden er gjort opmærksom på, at der har været enkelte ICDP-hold, som udelukkende bestod af kursister, der til daglig arbejder med børn med flugterfaringer. Disse har dog ikke ønsket at indgå i evalueringsarbejdet, og det er desuagtet evaluators vurdering, at der har været for mange kursister, som ikke har arbejdet med primærmålgruppen af børn

på flugt. Det er derfor evaluators vurdering, at der ikke i tilstrækkelig grad har været sammenhæng mellem ICDP-forløbene og Fra Flugt til Skolegang-indsatsen som helhed, og at dette har betydet, at forløbene ikke har indfriet ambitionen om at styrke trivsel for børn på flugt.

ICDP-sporet har været et kvalificeret bud på en metode, der giver fagpersoner redskaber til systematisk at styrke børns udvikling, selvværd og relationer, men den manglende implementering af viden om og erfaringer med børn på flugt har betydet, at der har manglet et vigtigt målgruppekendskab gennem opkvalificeringen. ICDP-forløbene har derudover været for omstændige ud fra et ressourcemæssigt hensyn, idet det har været vanskeligt for skoler og kommuner at frikøbe fagpersoner til et 6 måneders opkvalificeringskursus. Covid 19-epidemien har yderligere vanskeliggjort dette, idet særligt skolerne i både 2020 og 2021 var pressede af at skabe sammenhængende undervisning for deres elever på trods af nedlukninger. Derudover har covid 19 bidraget til et væsentligt videnstab hos Red Barnets projektledelse, fordi projektet under første nedlukning blev ramt af store forsinkelser, som har bidraget til manglende kontinuitet i projektets afvikling. Det er evaluators vurdering, at valget af de lange ICDP-forløb har været en fejlvurdering ift. at understøtte ambitionen om at understøtte børn med flugterfaringer gennem opkvalificering af deres psykosociale netværk. Det fremgår af både survey- og interviewdata, at fagpersonernes behov ligger andetsteds end det, som man har lagt op til med ICDP-indsatsen, og at der således er behov for at justere i indsatsen for at nå det ønskede mål om at fremme trivsel for børn på flugt.

4 ANBEFALINGER

Større fokus på målgruppen af børn på flugt

ICDP-forløbet har haft for lidt fokus på målgruppespecifik viden, som kan give fagpersonerne indsigt i de udfordringer og behov, som kendetegner børn på flugt

Revidering af Dig og Mig undervisningsmaterialet

Dig og Mig-materialet bør tilpasses, så det i højere grad modsvarer behov og ressourcer i målgruppen af børn med flugterfaring og dermed styrker børnenes trivsel

Forkort tidsrammen for opkvalificering af fagpersoner

ICDP-forløbene har været for ressourcekrævende og lange. En fagperson skal f.eks. frikøbes for minimum 40 undervisningstimer for at gennemføre niveau 1. Det anbefales, at Red Barnet videreudvikler kursusforløbet, så det i højere grad matcher fagpersonernes arbejdsliv og -tid

Fokus på at sikre målgruppekontakt blandt fagpersoner, som deltager i opkvalificering

Fagpersoner, der deltager i indsatsen, skal være i kontakt med børn på flugt i deres daglige arbejde, så det sikres, at indsatsen bidrager til at styrke denne målgruppes trivsel

5 OM ICDP-METODEN

ICDP-metoden bygger på et ressourceorienteret syn på børn og deres relationelle kompetencer, og metoden har til formål at gøre voksne mere bevidste om børns behov. ICDP står for "International Child/Caregiver Development Programme" og er et evidensbaseret program udviklet til at sikre børns sunde, psykiske udvikling.

Kommunale fagpersoner har under indsatsen haft mulighed for at indgå i et opkvalificeringsforløb i op til tre niveauer, og det har været op til de deltagende kommuner at beslutte, hvor mange niveauer deres fagpersoner skulle gennemføre. Det højest gennemførte niveau under indsatsen har dog været niveau 2. Efter gennemførelse af niveau 3 vil fagpersoner være i stand til selv at undervise andre i ICDP-metoden, men det har altså ikke været muligt eller meningsfuldt at forankre indsatsen på denne måde i de enkelte kommuner.

ICDP-certificeringen på hvert niveau består af 40 timer fordelt over syv undervisningsgange af seks timer, hvortil der kommer ca. 25 timers forberedelsestid (150 siders læsning). Niveau 2 fokuserer på fagpersonernes evner til at videreformidle ICDP-redskaber til forældre og kollegaer, mens niveau 3 som beskrevet omhandler uddannelses- og implementeringskompetencer i relation til selv at blive certificeret ICDP-underviser. Når deltagerne har gennemgået uddannelserne på niveau 1-3, modtager de et certifikat for gennemførelse. ICDP-undervisningen blev indledningsvist varetaget af Dansk Center for ICDP, men opgaven blev i 2019 overdraget til Institut for Relationspsykologi.

Red Barnets uddannelsespakke¹

Niveau 1: Certificering i ICDP - Egen relationskompetence og resiliensfremmende miljøer

Målgruppe: Pædagoger, lærere og øvrige fagpersoner får undervisning på tværs af kommuner og fag. Hver skole får uddannet minimum 2 medarbejdere og optimalt alle fagpersoner omkring modtageklasserne. Herudover har kommunen 1-2 konsulenter med, da disse gennem projektet senere skal uddannes til at varetage undervisningen på niveau 1.

Indhold og formål: Gennem uddannelsen styrkes deltagernes evner til at indgå i udviklingsstøttende samspil med børnene samt til at facilitere resiliensfremmende aktiviteter. Undervisningen beror på teori og forskning vedr. kulturpsykologi og udviklingspsykologi, herunder neuroaffektiv udviklingspsykologi, mentaliserings- og læringsteori. Uddannelsen tilbyder en teoretisk ramme og et fagteknisk sprog til at beskæftige sig med det relationelle forhold samt etableringen af en udviklingsstøttende kontakt med barnet og forældre på et kultursensitivt grundlag.

Niveau 2: Certificering i ICDP - Forældrevejledning og kollegial feedback

Målgruppe: Hver skole får uddannet minimum 2, men gerne flere, medarbejdere, der som en overbygning til niveau 1 bliver uddannet til at vejlede både forældre og kollegaer omkring optimering af den relationelle kvalitet. Herudover uddannes også 1-2 konsulenter fra forvaltningen, da disse også skal kunne tilbyde forældrevejledning samt sparring til skolerne.

¹ Kilde: Red Barnet

Indhold og formål: Ved at uddanne vejledere, understøttes fastholdelsen af projektets metoder og indsatser. Vejlederne får træning i at understøtte kollegaernes refleksion og handlekompetencer. Yderligere kan deltagerne efter uddannelsen vejlede kollegaer i blandt andet legebaserede trivselsforløb. Vejlederne kan også tilbyde forældre vejledning omkring barnets trivsel og læring på et ressourceorienteret grundlag. Deltagere på niveau 2 vil senere deltage i et resiliens-netværk på tværs af kommuner.

Niveau 3: Certificering af ICDP-undervisere - Uddannelses- og implementeringskompetence

Målgruppe: De kommunale nøglepersoner deltager, så de certificeres til at kunne uddanne på niveau 1. På den måde får kommunerne kompetence og licens til at uddanne og certificere fagpersoner i egen og andre kommuner i ICDP på niveau 1.

Indhold og formål: Niveau 3 er træningsbaseret forløb, hvor deltagerne underviser 12-21 af kommunens medarbejdere som en del af deres uddannelse. Mellem de enkelte uddannelsesdage modtager deltagerne supervision og får hjælp til forberedelse af uddannelsesdage. Deltagerne kobles op på Red Barnets ICDP-trænerkorps, der skal mødes tre gange årligt for at få supervision og opdatering på nyeste viden om understøttelse af psykosocial udvikling.

Niveau 3 fokuserer på implementering og forankring af ICDP. Ved at uddanne udvalgte medarbejdere som ICDP-undervisere, får kommuner mulighed for at uddanne øvrige faggrupper, der arbejder med børn og unge.

I Red Barnets uddannelsespakke indgik - udover de 3 ICDP-niveauer - et introseminar og en faglig konsultation.

Introduktionsseminaret blev varetaget af ICDP-konsulenter fra Institut for Relationspsykologi, mens de faglige konsultationer blev faciliteret af konsulenter fra Red Barnet. Introduktionsseminaret varede 3-4 timer og havde til formål at give kollegaer, der arbejder omkring de ICDP-opkvalificerede fagpersoner, en kort indføring i de grundlæggende principper bag ICDP. Den faglige konsultation havde til formål at give kommuner og fagpersoner et overordnet indblik i selve Fra Flugt til Skolegang-indsatsen med henblik på at afklare kommunens eller skolens umiddelbare behov og udfordringer i relation til børn med flygtningebaggrund.

ICDP-kurserne bygger på en række øvelser, som er centreret omkring relationsopbygning mellem børn og voksne. Niveau 1-undervisningen tager udgangspunkt i, at fagpersonerne vælger en fokusrelation (en relation til et barn, som danner udgangspunktet for deltagelse i kurset), som skal danne ramme om deres deltagelse i forløbet. På kursusgangene arbejdes med emner som relationer, dialog og anerkendelse, og de teoretiske perspektiver udfoldes gennem brug af videoanalyse, hvor kursisterne ser videooptagelser af dem selv i samspil med fokusrelationen for at kunne bruge teorien som et analytisk redskab. Videoanalyserne tager udgangspunkt i det relationelle redskab "samspilstemaer", der belyser god praksis ift. at indgå relationer med børn. Fokus for øvelserne er, hvordan man kan se relationer som ressourcer, der kan hjælpe til at forstå, hvordan "problematisk" adfærd hos børn kan være et udgangspunkt for at arbejde med resiliens og resiliensfremmende fællesskaber.

6 DIG OG MIG-MATERIALET

Red Barnet har som et supplement til opkvalificeringsforløbet udviklet undervisningsmaterialet, Dig og Mig, som har til formål at understøtte ICDP-metoden gennem klasserumsundervisning, hvor børnene selv inddrages i det relationelle arbejde. Undervisningsmaterialet har ligesom de opkvalificerende kurser gennemgået en større revidering i foråret 2022, men det er den første version, som gennemgås i dette notat. Evaluator har som en del af evalueringsarbejdet gennemgået og revideret Dig og Mig-materialet med henblik på at vurdere, hvorvidt og hvordan materialet understøttede ICDP-indsatsen og den overordnede målsætning om at styrke trivsel i klasserummet.

Af hensyn til primærmålgruppens behov og evt. begrænsede dansk kundskaber er Dig og Mig-materialet legebaseret, og selve undervisningsplatformen understøttet af illustrationer. Hvert modul begynder med en startleg og afsluttes med en slutleg. Legene er inddelt i hhv. "skildpadde-" og "hareøvelser", som har et enten lavt eller højt arousalniveau mhp. at facilitere et rum, hvor børnene både trænes i at koncentrere sig og sidde stille samt i at indgå i mere aktiv leg. Skildpaddeøvelsen i starten af modulet omhandler vejtrækning og koncentration, og øvelsen er ofte udformet som massageøvelser, der bidrager til at runde modulet af på en måde, som skaber ro i børnegruppen. Hareøvelserne med højt arousalniveau kan bl.a. være stopdans, boldkast, dialogøvelser mv., som har fokus på aktiv og dynamisk leg.

Det er på tværs af modulerne evaluators opfattelse, at der i materialet er fokuseret på at

facilitere en række lege, som skal bidrage til at opøve børnenes selvværd, selvtillid, kommunikationsevner mv., og at dette således matcher indsatsens overordnede fokus på at styrke trivsel og fællesskab i de klasserum, hvor børn med flygtningebaggrund dagligt indgår. Under den redidaktisering, som Dig og Mig-materialet undergik i efteråret 2022, fremhæver Red Barnet dog selv, at nogle af materialets lege kan være uhensigtsmæssige for børn med flygtnerfaringer. Dette skyldes bl.a., at børn med flygtnerfaringer kan have svært ved at tilpasse sig og tage del i nye sociale fællesskaber, og at nogle lege (f.eks. massage eller øvelser med fokus på berøring) derfor kan virke intense. Det fremhæves i denne forbindelse af Red Barnet selv, at dette forhold kan være særligt gældende for børn, der ikke er vant til de (nære) barn-til-voksen eller barn-til-barn relationer, som er typiske for det danske skolesystem. Denne pointe er ligeledes en central del af de endagstræninger, som Red Barnet etablerer senere i Fra Flugt til Skolegang-indsatsen. Overordnet vurderer evaluator derfor, at Dig og Mig-materialet er udviklet med det formål at styrke børnenes interne fællesskab og trivsel, men at nogle af materialets øvelser ikke til fulde understøtter dette formål.

I relation til materialets udformning er det yderligere evaluators vurdering, at modulerne – på trods af hensigten om at være legebaserede og dermed lettere tilgængelige – ofte kræver et vist niveau af verbale kommunikative færdigheder, og at dette kan være en udfordring for materialets brug i praksis. I flere af modulerne er der indlagt dialog- og evalueringsøvelser, hvor

eleverne skal forholde sig til udsagn og spørgsmål, og her forekommer det evaluator, at materialet kan være svært at bruge sammen med nytilkomne flygtninge med begrænsede danskundskaber. I enkelte moduler skal lege og øvelser forklares i videoer og lydclip, og det er evaluators vurdering, at dette ligeledes kan udgøre en barriere for deltagelse, hvis man ikke taler dansk/kun taler dansk i begrænset omfang. Dig og Mig-materialet består af i alt 12 moduler af ca. 1,5 times varighed, og det samlede materiale har således en gennemførelses-tid på ca. 18 timer. Det er evaluators vurdering, at materialet af denne årsag har været meget ressourcekrævende, da mange fagpersoner ikke nødvendigvis kan afsætte så mange undervisningstimer til et temaforløb. Evaluator er dog også klar over, at det har været muligt at udvælge og arbejde med bestemte dele af materialet, så gennemførelsestiden reduceres.

6.1 DIG OG MIG - BRUG I PRAKSIS

Det har været Red Barnets intention, at materialet dels skulle inddrages i selve ICDP-forløbene, og dels være tilgængeligt som et online tilbud på Red Barnets digitale platforme. Der er som en del af evalueringen af ICDP-indsatsen afviklet interviews med fire fagpersoner, som har deltaget i ét eller flere ICDP-forløb og dermed har været i målgruppen af personer, som skulle benytte Dig og Mig-materialet. Evaluator har i forbindelse med interviewene spurgt ind til fagpersonernes kendskab til og brug af Dig og Mig-materialet, og her fremgik det, at kun en enkelt af de interviewede fagpersoner kendte til materialet. Der blev i relation til dette spurgt ind til, hvorvidt materialet og dets funktion blev introduceret som en del af ICDP-undervisningen, men her fortæller fagpersonerne, at materialet ikke blev nævnt under

ICDP-forløbet. En enkelt kursist fortæller dog, at materialet kort blev nævnt på første kursusdag af en af Red Barnets medarbejdere, men at materialet ikke efterfølgende blev inddraget i ICDP-forløbet. En anden fagperson nævner, at hun selv har fundet frem til Dig og Mig-materialet på Red Barnets hjemmeside, og at hun grundet sit arbejde med målgruppen af børn med flygtningebaggrund gerne vil inddrage materialet i sin undervisning som et supplement til de redskaber, hun har lært under ICDP-uddannelsen. Fagpersonen fortæller i den forbindelse, at hun har undret sig over, hvorfor materialet ikke blev introduceret på selve ICDP-kurset.

*Red Barnet har jo lavet de her **Dig og Mig-materialer**, som hører til projektet. Er det noget, du har brugt?*

*Jeg har faktisk ikke brugt det ret meget endnu, men jeg har modtaget det. Jeg har fået det tilsendt nu, **men jeg undrede mig faktisk over, at det ikke blev brugt eller præsenteret så meget** [i undervisningen], **for jeg synes nemlig, at det kunne have været rigtig interessant at arbejde med. Men det er sådan set ikke kurset, der har præsenteret mig for materialet.** Det var fordi jeg var i gang med at overveje niveau 2, og der så jeg, at det lå der [på hjemmesiden], så jeg har bestilt det hjem. Jeg er ikke blevet præsenteret for det før.*

Fagperson, ICDP-niveau 1

Det er evaluators vurdering, at det manglende kendskab til materialet blandt projektets sekundære målgruppe er en tydelig indikator på, at samspillet mellem ICDP-kurserne og det supplerende undervisningsmateriale ikke har

været meningsfuldt implementeret eller forankret under indsatsen. Dette understøttes ligeledes af de faktainterviews, som er afviklet med ICDP-underviserne, idet det her fremgår, at underviserne heller ikke i tilstrækkelig grad har været informeret om sammenhængen mellem ICDP-opkvalificeringen og undervisningsmaterialet, og at der derfor ikke har været fokus på materialet som en del af undervisningen.

6.2 OVERORDNET INDTRYK AF UNDERVISNINGSMATERIALET

Det er på baggrund af gennemgangen af undervisningsmaterialet evaluators vurdering, at Dig og Mig-materialet har været for langt og for tidskrævende, og at dette kan have bidraget til et begrænset brug blandt fagpersoner, som arbejder med målgruppen af børn med flygtningebaggrund. Dele af indholdet i de 12 undervisningsmoduler har derudover været for udfordrende ift. de behov og ressourcer, som ofte ses i gruppen af børn på flugt. Dette gælder bl.a. lege, der kræver et vist niveau af fælles sprog i klasserummet, og lege, som f.eks. indebærer berøring. Denne opfattelse fremgår ligeledes af de ændringer, som Red Barnet senere har lavet i materialet, samt af de vidensoplæg, som Red Barnets undervisere holder i forbindelse med deres nyoprettede endagstræninger i psykologisk førstehjælp.

Det er overordnet evaluators opfattelse, at Red Barnet har gjort sig relevante og vigtige overvejelser ifm. med udviklingen af materialet, og at de løbende har forsøgt at inkludere inputs og rettelser fra målgruppen af fagpersoner med det formål at udarbejde et brugbart og relevant undervisningsmateriale. Generelt vurderes det dog, at materialet har været for ambitiøst ift. behov samt tids- og ressourcebrug for

de fagpersoner og børnegrupper, som skulle benytte det i praksis.

Afslutningsvis er det evaluators vurdering, at Red Barnet ikke i tilstrækkelig grad er lykkedes med at integrere undervisningsmaterialet med Fra Flugt til Skolegang-indsatsens hoveddel, ICDP-forløbene. Det er evaluators opfattelse, at underviserne fra Institut for Relationspsykologi ikke i tilstrækkelig grad har været informeret om materialet samt dets funktion i relation til ICDP-kurserne. Dette betyder, at en del af projektets kursister slet ikke har været klar over, at materialet eksisterede, og at flere af de opkvalificerede fagpersoner derfor ikke har benyttet det som en forlængelse af deres ICDP-opkvalificering. Ambitionen om at udarbejde et undervisningsmateriale, som kunne understøtte det trivsels- og relationsarbejde, som var kerne i ICDP-opkvalificeringen, er derfor ikke til fulde opnået.

7 OBSERVATIONER

Der er i forbindelse med evalueringen af ICDP-indsatsen foretaget observationer ved tre særskilte ICDP-aktiviteter på tværs af projektperioden 2019-2022. Der er observeret to undervisningsgange på ICDP niveau 1 og en enkelt undervisningsgang på ICDP niveau 2. Derudover har evaluator været til stede ved et online introduktionsseminar samt en faglig konsultation, hvis primære formål har været at hjælpe skoler og kommuner med at afklare behov og muligheder for at opkvalificere og certificere fagpersoner inden for ICDP.

7.1 ICDP NIVEAU 2, 2019

Første observation var på en undervisningsgang på niveau 2 af ICDP-uddannelsen, og da observationen lå i starten af projektperioden, blev undervisningen på dette tidspunkt varetaget af Dansk Center for ICDP. Kursistgruppen bestod primært af konsulenter og psykologer, og der var 14 kursister til stede på dagen.

Evaluator noterer, at der i løbet af undervisningen er flere af kursisterne, som påpeger, at de i forvejen kender og arbejder aktivt med mange af de ting, som indgår i ICDP-materialet. Evaluator noterer ligeledes, at der blandt kursisterne mangler konkrete udfordringer eller erfaringer med målgruppen af børn på flugt, som kan danne udgangspunkt for deres arbejde med ICDP-materialet.

Der er i løbet af undervisningsgangen en del redskaber og begreber i spil (bl.a. LØFT, VERA, SKUB, Fasemodellen og De 8 Samspilstemaer), hvilket kan være udfordrende at kombinere med de mange praksisser og metodiske tilgange, som i forvejen benyttes i den enkelte kommune/kursists faglige regi. Kursisterne

pointerer selv dette i løbet af den faglige diskussion på holdet, og en enkelt af kursisterne påpeger, at undervisningens store fokus på relationsbegrebet kan virke som en "simplificering af virkeligheden", hvor man glemmer at have øje for, at der altid er mange faktorer i spil i arbejdet med børn.

7.2 ICDP NIVEAU 1, 2021

På anden observation var der i alt 6 kursister, der arbejdede som lærer eller pædagog. Undervisningen og ICDP-certificeringen var på dette tidspunkt overgået til Institut for Relationspsykologi.

Undervisningsgangen har primært fokus på relationskompetence, og hvordan man kan bruge barnets signaler til at skabe forandring i relationen. Her arbejdes specifikt med fire dialogtyper (følelsesmæssig, skabende, lærende og regulerende), og kursisterne skal bl.a. tale om hændelser, de har oplevet i deres fokusrelation siden sidst. Herefter diskuterer kursisterne i plenum, hvilke oplevelser de har haft med barnet. Undervisningen virker struktureret og brugbar for kursisterne, men evaluator noterer, at der også i dette forløb er meget lidt fokus på børn med flygtningebaggrund, og at flere af kursisterne arbejder med en fokusrelation til et barn uden for målgruppen. Der er derfor ikke specifikt fokus på, hvordan målgruppen af børn på flugt kan have særlige vilkår eller behov, og hvordan dette spiller ind i ICDP-arbejdet. De redskaber og begreber, som benyttes i undervisningen, er generelle værktøjer, som kan benyttes i relation til alle børn. Evaluator noterer bl.a., at der ikke sættes fokus på, hvordan sprogbarrierer, kulturforskelle eller lignende kan influere brugen af

ICDP-materialet og det generelle relationsarbejde med børn på flugt.

Slutteligt noterer evaluator, at der i undervisningen lægges stor vægt på, at kursisterne udelukkende bør fokusere på, hvad der fungerer *godt* i deres egen og andres fokusrelation. Dette ses bl.a. i fælles drøftelser, hvor kursisterne frarådes at italesætte pædagogisk praksis, som kan være udfordrende eller uhensigtsmæssig ift. relationsarbejdet. Det er evaluators opfattelse, at dette i sig selv er et fint pædagogisk greb, som skaber et trygt undervisningsrum, hvor kursisterne kan observere og diskutere hinandens pædagogiske praksis. Evaluator vurderer dog også, at dogmet om udelukkende at fokusere på det positive kan bidrage til at skabe et læringsrum, hvor der bliver meget lidt plads til kritisk refleksion over uhensigtsmæssig praksis eller potentialer for udvikling.

7.3 ICDP NIVEAU 1, 2021

Den sidste observation foregik ved 3. kursusgang på et ICDP niveau 1-hold, hvor kursisterne bestod af hhv. lærere, pædagoger og psykologer. Der var 8 kursister til stede på dagen, som blev faciliteret af to undervisere fra Institut for Relationspsykologi.

På denne kursusgang noterer evaluator, at der er et meget stort fokus på teori (bl.a. en gennemgang af anerkendelsesteori i et historisk perspektiv), som ikke rammesættes ift. kursisternes egen praksis. Den praksisorienterede del af undervisningen begynder sidst på dagen, hvor der er afsat tid til gennemgang af videoer, hvor to fagpersoner har filmet en interaktion med deres fokusrelation for at vise de øvrige kursister, hvordan de har arbejdet med ICDP-begreberne i praksis siden sidst. Det er

evaluators opfattelse, at videoøvelsen umiddelbart fungerer godt ift. at give kursisterne konkret blik for deres egen relationelle praksis og dermed brugen af ICDP. Det er dog kun den ene af videoerne, som vedrører et barn med flygtningebaggrund. Derudover virker det også her uhensigtsmæssigt, at kursisterne ikke må italesætte praksis, adfærd eller strategier, som kan være problematiske ift. det relationelle arbejde. Evaluator er som tidligere beskrevet bevidst om, at dette har en pædagogisk funktion ift. at skabe et trygt rum for læring, men det er alligevel evaluators vurdering, at det netop i arbejdet med den specifikke målgruppe af børn på flugt kunne være relevant at påpege, hvordan den pædagogiske praksis i relation til denne målgruppe nogle gange bør være anderledes end den, som anvendes i børnegrupper uden flugterfaring.

Afslutningsvis noterer evaluator, at det overordnet er meget få fagpersoner på kurset, som arbejder med målgruppen af børn med flugterfaring. Størstedelen af kursisterne arbejder med fokusrelationer til børn, som har andre udfordringer. I pausen spørger evaluator flere af kursisterne om deres erfaringer med målgruppen, og her fremgår det, at flere hverken for nuværende eller tidligere har arbejdet med målgruppen, og at de heller ikke har forventning om, at deres skole vil modtage børn med flugterfaringer i den nærmeste fremtid.

7.4 FAGLIG KONSULTATION, 2021

Evaluator har som en del af observationsarbejdet deltaget ved en faglig konsultation faciliteret af en af Red Barnets konsulenter. Formålet med den faglige konsultation var dels at give den deltagende skole et overordnet indblik i de behov og udfordringer, som kendetegner

indsatsens primærmålgruppe, dels at informere om betydningen af at opkvalificere fagpersoner, så de er klædt bedst muligt på til at håndtere disse udfordringer. På kurset deltog en række kollegaer til fagpersoner, som var i gang med ICDP-uddannelsen.

Red Barnets konsulent introducerede indsatsen og Red Barnets arbejde med målgruppen samt ICDP-uddannelsen, Dig og Mig-materialet og de forældreworkshops, som var planlagt som et understøttende element i ICDP-uddannelsen. Efter introduktionen fortalte konsulent om typiske udfordringer blandt børn på flugt samt om de asylprocesser, som familier skal igennem ved ankomst til Danmark.

Generelt er deltagerne ved den faglige konsultation meget interesserede i at vide mere om målgruppen af børn med flygtningebaggrund, og de spørger særligt ind til, hvordan man kan tackle sprogvanskeligheder, kulturelle forskelle, lovgivning, traumer mv. Red Barnets konsulent er meget behjælpelig med at besvare deltagernes spørgsmål og afklare eventuelle usikkerheder, og det er generelt evaluators opfattelse, at den faglige konsultation tager fat i mange af de temaer, som mangler under selve ICDP-opkvalificeringen. Det forekommer evaluator, at konsulent netop giver fagpersonerne mulighed for at stille mange af de spørgsmål, som de konkret har brug for at få besvaret for at kunne tilpasse deres pædagogiske praksis til målgruppen af børn med flugterfaringer. Det er derfor også evaluators vurdering, at den faglige konsultation i høj grad stemmer overens med indsatsens formål, idet der her er tydeligt fokus på arbejdet med primærmålgruppen af børn på flugt. Overordnet er det dog uklart, hvordan den faglige konsultation taler sammen med ICDP-uddannelsen,

og de to virker ikke umiddelbart som en integreret del af samme indsats.

7.5 OVERORDNET INDTRYK FRA OBSERVATIONERNE

Det er evaluators vurdering, at ICDP-opkvalificeringen i sig selv er et relevant og brugbart værktøj for alle fagpersoner, som arbejder med børn i skolealderen, idet det store fokus på at styrke relationen mellem barn og voksen er en relevant og kvalificeret indgang til at styrke trivsel blandt børn i danske skoler og institutioner. Indtrykket fra observationerne på ICDP-kurserne har dog været, at der mangler fokus på indsatsens primærmålgruppe, og at en stor del af kursisterne falder uden for den sekundære målgruppe af fagpersoner, der arbejder med børn med flugterfaringer. Det er yderligere evaluators vurdering, at dette skaber en stor uklarhed om, hvorvidt og i hvilken udstrækning opkvalificeringen har effekt for primærmålgruppen af børn på flugt. Såfremt observationerne er repræsentative for den samlede indsats, kan det ikke forventes, at ICDP-indsatsen har haft en effekt for den primære målgruppe af børn med flygtningebaggrund.

Det er på baggrund af observationerne evaluators vurdering, at ICDP-undervisningen som en del af den samlede Fra Flugt til Skolegang-indsats ikke i tilstrækkelig grad har indfriet målsætningen om at styrke trivsel specifikt blandt børn med flygtningebaggrund. Det vurderes dog, at de faglige konsultationer i indsatsen har bidraget til at indfri projektets målsætninger, idet Red Barnets konsulenter her – uagtet deltagernes målgruppeerfaring – har kunnet informere og vejlede om de udfordringer og tematikker, som er vigtige at have for øje i arbejdet med børn på flugt.

8 SURVEY

Der er som en del af evalueringsarbejdet udarbejdet en survey til gennemførelse blandt alle opkvalificerede fagprofessionelle, som har deltaget i ICDP-undervisningen. Det har været surveyens formål at afdække fagpersonernes vurdering af ICDP-forløbene, samt hvorvidt opkvalificeringen har bidraget til indsatsens overordnede målsætning om at styrke trivsel og livsduelighed blandt børn med flugterfaringer.

Surveyen er udsendt i august 2021 med det formål at indhente data fra de kommuner, som har taget del i indsatsen efter den indledende pilotfase (og de covid 19-nedlukninger, som påvirkede både indsats og evalueringsaktiviteter i hhv. 2020 og første halvår af 2021).

I alt 31 fagpersoner fra 13 kommuner (Aalborg, Bornholm, Esbjerg, Faxe, Frederiksberg, Gentofte, Lolland, Middelfart, Odense, Ringkøbing-Skjern, Roskilde, Skive og Solrød) har besvaret surveyen. Det fremgår af Red Barnets optælling over deltagere i ICDP-forløbene, at i alt 145 fagpersoner har gennemført ICDP niveau 1, og at 47 af disse er gået videre til niveau 2. De 31 besvarelser udgør således ca. en femtedel af det samlede kursistantal og repræsenterer dermed en relativt lille del af den samlede kursistgruppe. Det er derfor vigtigt at notere, at de 31 besvarelser ikke nødvendigvis er repræsentative for kursistgruppens overordnede vurdering af ICDP-forløbet. Evaluator kan dog konkludere, at surveybesvarelserne generelt understøtter de tendenser, som også ses i observations- og interviewdata.

Ca. 75% af respondenterne arbejder primært som lærer eller pædagog, mens de resterende kursister bl.a. arbejder som læringskonsulent,

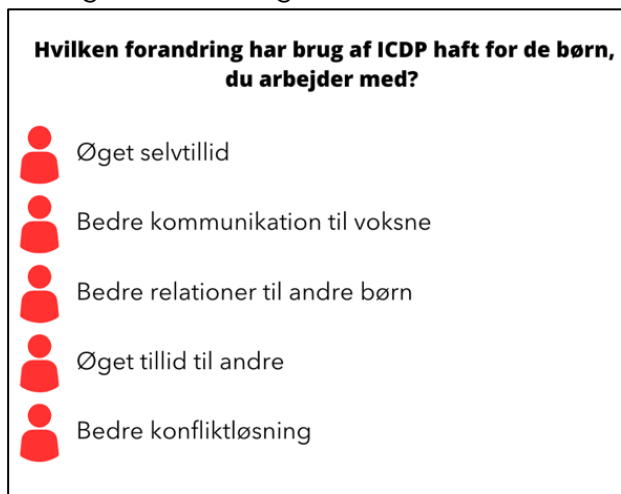
MIL-koordinator eller skoleleder. Det fremgår af flere af respondenternes surveybesvarelser, at de i kraft af deres stillingsbetegnelse ikke er i kontakt med børn eller elever som den primære del af deres arbejde. 25 af de 31 fagpersoner (ca. 80%) har gennemført niveau 1 af ICDP-undervisningen, mens 6 har gennemført niveau 2.

8.1 GENEREL TILFREDSHED BLANDT FAGPERSONERNE

Det fremgår af de 31 besvarelser, at kursisterne generelt har været tilfredse med ICDP-undervisningen. 24 af de 31 kursister angiver, at de i enten høj (7) eller meget høj grad (17) har været tilfredse med undervisningen, mens 7 har angivet, at de kun i nogen grad har været tilfredse. Disse 7 kursister begrundes bl.a. deres besvarelser med, at de har fundet kurset "misvisende", eller at "niveauet var for lavt". Derudover fremgår det, at flere kursister ikke mener, at ICDP-forløbet har omhandlet målgruppen af børn med flugterfaringer.

Hele 30 ud af de 31 kursister mener dog, at ICDP-undervisningen i enten høj (7) eller meget høj grad (23) har været relevant for deres generelle arbejde med børn. 26 af de 31 kursister har desuden oplevet det faglige niveau i undervisningen som tilpas, mens 5 mener, at det har været for lavt. Slutteligt fremgår det, at 30 af de 31 kursister mener, at det i enten høj (19) eller meget høj (11) grad har været let at forstå, hvordan ICDP-teorien kan benyttes i praksis. Kun en enkelt mener, at teorien kun i "nogen grad" er let at benytte i praksis. Til spørgsmålet om, hvilken effekt ICDP-metoden har haft for de børn, som kursisterne arbejder

med, fremhæves særligt bedret kommunikation og konfliktløsning.

Den overordnede tendens i de 31 surveybesvarelser er således, at kursisterne generelt har givet god respons på ICDP-undervisningen og det opkvalificerende fokus på relationer og trivselsarbejde. Flere fagpersoner beskriver, at de er blevet mere opmærksomme på, hvordan deres egen relation til eleverne påvirker børnenes trivsel, og at ICDP-værktøjerne er nemme at dele med kollegaer. Andre fremhæver, at ICDP-metoden har givet dem konkrete værktøjer, som de nemt kan integrere i deres arbejde, og at kurset derudover har bidraget til et ændret perspektiv på det pædagogiske arbejde, herunder særligt med børn, som kan have udfordringer med at indgå i det sociale liv i klassen.

Jeg er blevet meget bedre til at lytte, altså virkelig lytte. At stille åbne spørgsmål. At forsøge på ikke at tolke elevernes udsagn i forhold til mit eget perspektiv. Jeg har opnået en større forståelse for betydningen af den kulturelle baggrund og kan nu bedre forstå eleverne i min klasse. Jeg forsøger at være mere nysgerrig og åben.

Surveybesvarelse fra fagperson

Flere af kursisterne nævner ligeledes, at ICDP-undervisningen har været en god anledning til at "dykke ned" i deres eget relationsarbejde og blive opmærksom på, hvordan man med få værktøjer kan bidrage til at børn føler sig set og anerkendt. Flere nævner dog også, at de i forvejen har haft stort fokus på relationer i deres pædagogiske praksis. Andre fremhæver specifikke ICDP-værktøjer - som f.eks. de 8 samspilstemaer - og forklarer, at disse har givet dem et godt udgangspunkt for at arbejde mere specifikt med den relationelle tilgang til eleverne.

Jeg er blevet langt mere bevidst om, hvordan de forskellige samspilstemaer er i spil i mødet med det enkelte barn.

Surveybesvarelse fra fagperson

Det kan på baggrund af de overordnede surveybesvarelser konkluderes, at de 31 fagpersoner generelt har fundet ICDP-undervisningen både brugbar, relevant og fyldestgørende ift. det faglige indhold. Her er det dog vigtigt at fremhæve, at det lave antal besvarelser ikke kan bruges som et repræsentativt billede på den samlede kursistgruppe, samt at flere af de fagpersoner, som har besvaret surveyen, ikke nødvendigvis er i direkte kontakt med børn (eller børn med flygtningebaggrund) som deres primære arbejdsopgave.

Jeg arbejder ikke på børneniveau, men med mit blik som vejleder, giver det god mening at integrere værktøjerne i samtalen omkring et barn, således der bliver fokuseret på de positive sider af barnet.

Surveybesvarelse fra fagperson

8.2 MANGLENDE FOKUS PÅ BØRN MED FLUGTERFARINGER

Selvom de 31 surveybesvarelser overordnet indikerer høj tilfredshed med ICDP-forløbet, så fremgår det flere steder i surveyens fritekstbesvarelser, at mange også har oplevet en stor diskrepans mellem selve ICDP-forløbet og den overordnede indsats, Fra Flugt til Skolegang.

Flere af fagpersonerne har oplevet, at undervisningen ikke levede op til deres forventninger, og at titlen "Fra Flugt til Skolegang" har været misvisende for ICDP-forløbets indhold. Derudover fremhæves det, at ICDP-underviserne ikke har haft tilstrækkelig erfaring med målgruppen af børn med flygtningebaggrund.

Jeg troede det var noget andet. Hele overskriften var misvisende.

Surveybesvarelse fra fagperson

Da kurset hedder "Fra flugt til skolegang", havde jeg en forventning om, at undervisningen ville dreje sig om inklusion/forståelse af børn af anden etnisk oprindelse. Det viste sig at være et kursus i relationspædagogik med en underviser, som ikke har erfaring med min forventede målgruppe.

Surveybesvarelse fra fagperson

Andre har været utilfredse med niveauet i undervisningen og påpeger, at de fleste af fagpersonerne i forvejen arbejder meget specifikt med netop relationer, og at ICDP-undervisningen derfor ikke har bidraget med noget nyt. En enkelt kursist uddyber dette fokus med henvisning til, at størstedelen af de relationelle værktøjer er en fast del af den pædagogiske praksis for fagpersoner, der arbejder med børn med

særlige behov, og at selve ICDP-metoden derfor ikke har bidraget med nye perspektiver.

Niveauet har været for lavt. Der var udelukkende ressourcepersoner på holdet - ressourcepersoner, der til dagligt arbejder ud fra et ressourcefokus og med relationer som det bærende element. Der skulle bruges mere tid på at dykke ned i teorien bag ICDP.

Surveybesvarelse fra fagperson

Afslutningsvis fremgår det, at nogle af kursisterne har oplevet, at et afsluttende oplæg fra Red Barnets konsulent var mere relevant end selve ICDP-forløbet. En af kursisterne skriver f.eks., at konsulenten fra Red Barnet satte fokus på arbejdet med børn af anden etnisk oprindelse end dansk, og at dette i højere grad end selve ICDP-forløbet var i overensstemmelse med beskrivelsen af indsatsen. Derudover skriver kursisten, at vedkommende nok ikke ville have tilmeldt sig kurset, hvis det på forhånd fremgik, at det udelukkende ville handle om relationspædagogik, frem for vidensdeling relateret specifikt til målgruppen af børn med flygtningebaggrund.

Ved sidste kursusdag havde vi besøg af en konsulent fra Red Barnet. Her fik jeg noget af den viden, som jeg troede hele kurset ville handle om - nemlig børn af anden etnisk oprindelse. Efter min mening burde konsulenten deltage mindst halvdelen af tiden på kurset, hvis kurset skal hedde: Fra flugt til skolegang. Kurset var fint, hvis titlen havde været "relationspædagogik" (men så havde jeg ikke deltaget, da jeg tidligere har deltaget i lignende kurser).

Surveybesvarelse fra fagperson

Her understøtter surveybesvarelsene således flere af de betragtninger, som evaluator også har noteret i forbindelse med evalueringens observationer. Det har netop været evaluators opfattelse, at Red Barnets faglige konsultationer i højere grad end selve ICDP-forløbet er lykkedes med at leve op til projektets overordnede målsætninger om at styrke fagpersoners kendskab til målgruppen af børn med flugterfaringer.

Det er evaluators vurdering, at kursisternes generelle tilfredshed med ICDP-forløbene derfor må forstås i lyset af det manglende målgruppefokus og -kendskab, som de også fremhæver omkring kurserne. Når kursisterne overordnet udtrykker så høj tilfredshed med kurset og dets indhold, så skyldes det sandsynligvis, at de har evalueret kursets relevans i relation til deres generelle pædagogiske praksis, frem for det specifikke arbejde med målgruppen af børn med flugterfaringer. Dette fremgår, når man sammenholder de generelle besvarelser med de uddybende svar, hvor der netop sættes stort fokus på fraværet af målgruppespecifik viden og læring.

Det fremgår, at de 31 fagpersoner generelt har været positivt stillet over for ICDP-materialet, og at underviserne fra Institut for Relationspsykologi får ros for at være både dygtige, engagerede og inspirerende. Det er derfor også evaluators vurdering, at den store tilfredshed blandt fagpersonerne i høj grad skyldes, at ICDP-underviserne har været kompetente i forhold til at opkvalificere kursisterne i relationspædagogik. Vurderes ICDP-kurserne som et selvstændigt kursusforløb, kan det derfor konstateres, at kursisterne i høj grad har fået styrket deres relationelle kompetencer. Holder man imidlertid ICDP-forløbene op mod den

samlede Fra Flugt til Skolegang-indsats, så må det på baggrund af surveybesvarelsene konstateres, at der har manglet kursusindhold, som har taget udgangspunkt i primærmålgruppen af børn med flygtningebaggrund, og at dette har betydet, at flere af fagpersonerne ikke har opnået den rette opkvalificering som følge af kurset.

9 INTERVIEWS

Der er som en del af evalueringen foretaget interviews med fire opkvalificerede fagpersoner fra to forskellige ICDP-forløb. Der er derudover foretaget et interview med en kollega til en af de opkvalificerede fagpersoner, men dette interview indgår ikke i nedenstående datagrundlag.

Interviewene understøtter generelt de holdninger og tendenser, som fremgår af både surveybesvarelser og observationer. Hver af de fire fagpersoner udtrykker stor ros til underviserne fra Institut for Relationspsykologi, der fremhæves som både kompetente og engagerede. Tre ud af de fire fagpersoner fortæller desuden, at ICDP-teorien og den opkvalificerende undervisning har udgjort et spændende bidrag til deres pædagogiske praksis. Overordnet er der dog i interviewene et gennemgående fokus på, at ICDP-forløbene ikke har været i overensstemmelse med de forventninger, som fagpersonerne har haft på baggrund af Red Barnets rammesætning af Fra Flugt til Skolegang-indsatsen.

Hovedpointerne i fagpersonernes oplevelse af ICDP-undervisningen kan overordnet opsummeres i fire punkter, som uddybes i nedenstående afsnit:

- **Diskrepans mellem opkvalificering og indsats** grundet manglende fokus på børn med flugterfaring
- **Et positivt arbejdsrum** med tid til at 'relationsnørde'
- **Manglende målgruppeerfaring** blandt kursister og undervisere
- **Udfordringer med covid 19** og onlineundervisning

9.1 DISKREPANS MELLEM ICDP-UNDERSVISING OG 'FRA FLUGT TIL SKOLEGANG'

Hovedtemaet i de fire interviews med fagpersonerne er – som det også fremgik i surveybesvarelserne – at ICDP-forløbet ikke i tilstrækkelig grad har været tilpasset Fra Flugt til Skolegang-indsatsens fokus på børn med flygtningebaggrund. For nogle af fagpersonerne har dette været en eksplicit pointe igennem interviewene, mens det for andre har været en underliggende præmis, som fagpersonerne har anerkendt, men som ikke har påvirket deres opfattelse af ICDP-forløbet. Her er det dog evaluators vurdering, at det selvfølgelig er positivt, at fagpersonerne har været glade for undervisningen, men at det ikke desto mindre udgør en væsentlig udfordring for indfrielsen af projektets målsætninger, hvis fagpersonerne ikke som følge af undervisningen føler sig bedre rustet til arbejdet med børn med flugterfaringer.

I et af interviewene fortæller fagpersonen, at hun har været meget begejstret for undervisningen på niveau 1 af ICDP, fordi det dels har givet hende mulighed for at sparre med sine kollegaer, dels har fungeret som en stor anerkendelse af hendes egen pædagogiske praksis. Fagpersonen fortæller dog også, at der ikke er særligt mange børn, som har flygtningebaggrund eller er tosprogede, på hendes arbejdsplads, og at hun ikke på baggrund af sin ICDP-opkvalificering føler sig godt nok rustet til at kunne modtage nytilkomne flygtningebørn. Hun fortæller dog, at hun føler sig bedre klædt på til at håndtere de udfordringer, som hun oplever på sit arbejde, men at dette primært

relaterer sig til børn, der ikke har flygtningebaggrund.

Føler du dig bedre rustet til at kunne håndtere de udfordringer, man kan have, når man kommer med flygtningebaggrund, eller **har du brug for mere viden** om det?

Ja, det vil jeg gerne. Der tror jeg måske - i og med, at vi ikke står med fingrene i det til dagligt - **det ligger ikke som en naturlig ting for os at tænke sådan. Så jeg tænker helt sikkert, at når det sker, så skal vi klædes noget bedre på.**

Så umiddelbart tænker du, at I er blevet bedre til at håndtere udfordringer hos de børn, som i forvejen er på skolen, men ikke specifikt i relation til flygtninge?

Ja, det vil jeg sige. Jeg kan jo kun tale for mig selv, men det vil jeg nok sige, lige præcis. Det er spot on.

Fagperson, ICDP niveau 1

Denne pointe bekræftes i flere af de andre interviews, bl.a. hos en af de fagpersoner, som faktisk arbejder med børn med flygtningebaggrund til daglig. Hun lægger indledningsvis stor vægt på, at det har været positivt at dykke ned i relationspædagogikken og få fokus på at arbejde aktivt med at skabe tillidsfulde relationer til børn, som har det svært. Hun fremhæver dog også, at der i ICDP-undervisningen har manglet en tydelig kobling mellem teorien og primærmålgruppen af børn på flugt, som kunne sætte ICDP-værktøjerne i perspektiv og bidrage til en bedre integration mellem teori og praksis.

Jeg kunne godt have brugt noget mere af dét, jeg egentlig meldte mig til. Nu har vi talt om samspilstemaerne - vi ved, hvor vigtigt det er, og hvad det vil sige, og hvad vi kan bruge dem til. Nu skal vi have dem vinklet på dét, det handler om. **Hvorfor er det vigtigt i forhold til børn og voksne, der er på flugt? Og hvorfor er det vigtigt for deres skole?**

Fagperson, ICDP niveau 1

Dette perspektiv understøttes også i de faktainterviews, som er afviklet med undervisere fra Institut for Relationspsykologi, idet der her lægges fokus på, at ICDP-metoden netop er et værktøj, der sætter fokus på at se ud over særlige baggrundsforhold og i stedet finde et fælles udgangspunkt mellem barn og voksen.

Evaluator har som en del af faktainterviewene lagt stort fokus på at tale med underviserne om, hvilken betydning det har for undervisningen, hvis kursisterne har meget forskellige erfaringsniveauer ift. målgruppen af børn på flugt. Her svarer en af underviserne, at det er vigtigt at forstå, ICDP-metoden er et værktøj, hvor man arbejder med at lære børnenes omsorgspersoner at se og forstå alle børn ud fra et relationsperspektiv, som ikke lader det enkelte barns udfordringer stå i forgrunden for barn-voksenrelationen. Underviseren fremhæver i denne forbindelse, at hun ikke mener, at udbyttet af kurset påvirkes betydeligt af, om kursisterne har målgruppeerfaring eller ej, da idéen bag ICDP-teorien netop er, at den kan benyttes i relation til mange forskellige "typer af traumer", som børn kan opleve. Der har derfor heller ikke været et specifikt fokus på det at have

flygtningebaggrund i selve undervisningsforløbet.

Det er evaluators opfattelse, at ICDP-undervisningsfokus på at møde det enkelte barn og lade flugterfaringerne stå i baggrunden er et kernepunkt i ICDP-metoden, og at underviseren derfor har ret i, at kursisterne – set fra et ICDP-perspektiv – kan få et stort udbytte af undervisningen, uanset deres erfaringsgrundlag med målgruppen af børn med flygtningebaggrund. Det er dog også evaluators vurdering, at netop dette forhold demonstrerer den diskrepans, som mange af kursisterne oplever mellem ICDP-undervisningen og formålet med Fra Flugt til Skolegang som helhed. Ser man på indsatsens overordnede målsætning om at understøtte trivsel blandt børn og forældre med flygtningebaggrund, så fremstår ICDP-undervisningen som en utilstrækkelig eller uhensigtsmæssig metode, fordi den ikke eksplicit forholder sig til de specifikke udfordringer, som ofte ses i denne målgruppe. Det er evaluators vurdering, at metoden særligt har været uhensigtsmæssigt i relation til de kursister, som ikke i forvejen har haft et stort kendskab til gruppen af børn med flugterfaringer og derfor heller ikke kender deres behov og forudsætninger.

For en af de fire fagpersoner, som har deltaget i interview, er det meget tydeligt, at ICDP-forløbet som grundpræmis har været for langt fra det tilbud om opkvalificering, som Red Barnet har lagt op til i deres rammesætning af Fra Flugt til Skolegang. Fagpersonen fortæller bl.a., at han har valgt at takke nej til tilbuddet om at deltage i niveau 2 af ICDP-undervisningen, fordi han ikke har oplevet, at niveau 1 levede op til hans forventninger. Derudover fremhæver han, at ICDP-undervisningen ofte har omhandlet metoder og perspektiver, som

kursisterne allerede benytter aktivt i deres arbejde, og at undervisningen derfor manglede noget "ekstra", som fagpersonerne kunne bruge til at understøtte deres pædagogiske praksis.

I starten troede jeg, at det handlede primært om og var rettet mod flygtningebørn. Det var dét, jeg i starten troede var Fra Flugt til Skolegang. Men dengang vi havde introduktion, viste det sig, at det faktisk var generelt om alle børn. For at være ærlig, så synes jeg ikke, at jeg fik så meget ud af det, som jeg havde håbet på. Jeg ville ønske, at der var mere, man kunne bruge. Jeg tænkte, at de sociale relationer til børn, det er noget, jeg selv synes, jeg er god til, så jeg ville gerne have noget mere, noget ekstra. Det synes jeg, at jeg manglede lidt. Jeg ville gerne have, at der var lidt mere indhold. Ting, jeg kunne bruge på skolen. Mange af de ting, som går igen i ICDP, synes jeg, jeg laver til hverdag.

Fagperson, ICDP niveau 1

9.2 TID TIL AT 'RELATIONSNØRDE'

Hos 3 af de 4 opkvalificerede fagpersoner, som har deltaget i interview, er der stort fokus på, at ICDP-kurset har bidraget til en oplevelse af at blive anerkendt for sit pædagogiske arbejde. Her fremhæves særligt muligheden for at sparre med kollegaer og andre fagpersoner, samt ICDP-undervisernes evne til at tydeliggøre de positive greb, som kursisterne allerede benytter i deres pædagogiske praksis.

En af fagpersonerne fortæller, at det som pædagog eller lærer er svært at finde tid til at

overveje og gennemgå sin egen praksis i hverdagen, og at ICDP-undervisningen derfor har været et frirum til at sætte sig ned og "nørde" med de teknikker og værktøjer, som hun i forvejen benytter.

*Det er en indstilling eller en menneskelighed, som man tager på sig, og som tager lang tid. Det er ikke sådan 'Nu er man lige pludselig ICDP-person', vel? Det handler om at vende de negative ting, man ser hele tiden, til noget positivt. Det handler om at forstå og se og høre de forskellige i klassen og hele tiden være nysgerrig på, hvorfor de handler, som de gør. Alt det her har vi jo gjort før, men det er mere, når man sådan nørder det, så sker der bare nogle andre ting. **Det her er en slags 'relationsnørdning' kan man sige.***

Fagperson, ICDP niveau 2

En anden nævner, at det er godt at få systematiseret sin tilgang til det pædagogiske arbejde, selvom meget af ICDP-teorien ikke som sådan er ny viden, når man er pædagogisk uddannet. Derudover fremhæves det, at det er meget positivt for kursisternes udbytte af undervisningen, at de gennem ICDP-forløbet skal tage udgangspunkt i en fokusrelation med et barn fra deres eget arbejdsliv. Brugen af fokusrelationen har for nogle af kursisterne synliggjort, hvad ICDP-metoden kan, når den integreres i den pædagogiske praksis. Her har brugen af videoøvelser, hvor kursisterne skulle gennemgå og vurdere deres medkursisters pædagogiske praksis, ligeledes været en særlig stor del af den praktiske implementering af ICDP-metoden.

*Jeg synes det med, at vi skulle vælge en problemstilling til vores opgaver, det var faktisk rigtig godt. Jeg havde f.eks. en dreng, og på grund af ICDP kom jeg faktisk til at tænke mere over de ting, vi lavede - fordi når jeg lavede mere med ham, så fik jeg også noget mere tilbage, og **det er det ICDP faktisk handler meget om: Hvis du giver noget, så får du noget tilbage.***

Fagperson, ICDP niveau 1

Videoøvelserne har dog også været et af de værktøjer, som flere af fagpersonerne har skullet vænnet sig til at benytte. Flere fortæller, at det at skulle filme sig selv, mens man interagerer med et barn, kan være meget grænseoverskridende, men at det også gav en god kobling mellem teori og praksis. Her fremhæves særligt den sparring, som udsprang når kursisterne i fællesskab så videoerne og talte om, hvad der foregår i relationen mellem barn og voksen.

Det med, at vi filmede os selv, var totalt grænseoverskridende. Det synes jeg. Men det var meget givende. For man bliver bevidst om, hvad det er, man gør, og hvad der virkede, når man gjorde det. Specielt dét, man gør ubevidst. Det synes jeg var rigtig godt. Ja, det synes jeg næsten var det bedste.

Fagperson, ICDP niveau 1

I relation til brugen af videoøvelser vurderer evaluatoren dog, at ICDP-metoden her kan have besværliggjort inddragelsen af børn med flygtningebaggrund i selve undervisningen, da flere fagpersoner fortæller, at det enten har været meget svært eller umuligt at få samtykke

til videoobservation fra forældre med flygtningebaggrund. Dette skyldes bl.a., at mange af forældrene havde svært ved at forstå videoernes funktion, og at de derfor ikke følte sig trygge ved, at deres børn skulle observeres og filmes i undervisningssammenhæng.

En anden fagperson fortæller, at hendes aktuelle arbejdssituation primært er centreret omkring børn, der er enten tosprogede eller har anden kulturel baggrund en dansk, men som dog ikke har været på flugt.

*Jeg har brugt ICDP i forhold til en elev, som jeg har et rigtig godt forhold til, men som er fra et andet land. Hun har altid sagt, at hun synes, at der bliver forskelsbehandlet - eller at hun følte sig anderledes og forkert. Og jeg kunne ikke rigtig se det, fordi jeg synes ikke, at der var nogen, der behandlede hende anderledes. **Men så blev jeg nysgerrig på det, og det var helt vildt, hvad der skete i den proces - det med at gå fra handleorienteret til bare at lytte. F.eks. i dag, så har vi haft sådan en leg, hvor vi går rundt og snakker med hinanden om, hvad vi har lavet i ferien - og der kan hun godt blive ked af det, fordi hun har måske ikke lavet så mange ting. Hun kan ikke fortælle om Legoland eller biografture og svømmehalsture, og det gør hende ked af det. **Men nu ved jeg det. Nu forstår jeg, at det måske handler om nogle andre ting.*****

Fagperson, ICDP niveau 2

Fagpersonen fortæller, at ICDP-teorien har været en stor hjælp i forhold til at forstå udfordringer blandt børn med anden etnisk baggrund end dansk, idet hun tidligere har haft svært ved

at forstå, når børnene følte sig uden for fællesskabet i klassen. Her har ICDP-metodens fokus på at lytte og forstå børnenes egne oplevelser dermed gjort en stor forskel for hendes forståelse af børnenes udfordringer, og hvordan man kan afhjælpe dem.

9.3 MANGLENDE MÅLGRUPPEERFARING

Et af de fokuspunkter, som evaluator har lagt vægt på i interviews med fagpersonerne, har været deres vurdering af, hvorvidt den samlede kursistgruppe har haft tilstrækkelig erfaring med målgruppen af børn med flugterfaring. Dette fokus udspringer af de observationsgange, hvor evaluator har noteret, at der på nogle af ICDP-holdene har været mange kursister, som ikke arbejdede med primærmålgruppen. Nogle af disse kursister har tidligere arbejdet med målgruppen, men har ikke haft børn med flugterfaringer i deres primære børnegruppe under selve ICDP-forløbet. For andre kursister har det dog været sådan, at de hverken tidligere havde eller fremadrettet forventede at komme til at arbejde med børn på flugt. Dette har efter evaluators opfattelse udgjort en væsentlig barriere for, ICDP-opkvalificeringen kunne bidrage til formålet i den samlede indsats, Fra Flugt til Skolegang.

Det fremgår af interviewene, at der på de to ICDP-hold, som de fire fagpersoner til sammen repræsenterer, kun var én enkelt fagperson, som arbejdede med primærmålgruppen af børn med flugterfaring. Nogle af de øvrige fagpersoner arbejdede på skoler, hvor der tidligere havde været børn med flygtningebaggrund, mens andre slet ingen erfaring havde med målgruppen.

*Det skulle være lidt mere rettet til de tosprogede børn eller flygtningebørn, der kommer i klasserne. Altså, mere fokus på dem. For jeg synes ofte, at de lærere, der kommer til at have dem - de ved ikke, hvad de skal gøre, og det kan jeg også godt forstå, fordi de har ikke før haft mange af de børn. **Så mere fokus på, hvad man lige gør, når man ikke har erfaringer med børn med flygtningebaggrund.***

Fagperson, ICDP niveau 1

Under interviewet med den fagperson, hvis primære arbejdsområde var børn med flugterfaringer, blev det ofte fremhævet, at den manglende målgruppeerfaring blandt de øvrige kursister havde stor betydning for hendes udbytte af ICDP-undervisningen. Hun fortæller, at der i undervisningen ofte blev sat stort fokus på hendes fokusrelation, fordi hun var den eneste som arbejdede med et barn med flugterfaringer. Fagpersonen fortæller, at dette kunne blive overvældende, og at det var en ærgerlig oplevelse, fordi det ikke var præmissen for hendes deltagelse i kurset.

Det er i forbindelse med pointen om den manglende målgruppeerfaring blandt kursisterne væsentligt at fremhæve, at det stop i modtagelsen af kvoteflygtninge, som foregik i perioden 2016-2020, formodentligt har påvirket antallet af børn i primærmålgruppen på fagpersonernes skoler. Det er dog alligevel evaluators vurdering, at andelen af fagpersoner, som har haft forudgående målgruppekendskab har været så småt, at flere har manglet den grundlæggende erfaringsbase, som indsatsen og ICDP-opkvalificeringen forudsætter.

*For mig ville det ikke gøre noget, at niveauet fik et nøk op, så vi havde noget, vi talte ud fra. Jeg tror specielt, at det er vigtigt for mig, for jeg sad på et hold, hvor der ikke sad ret mange som mig [som arbejder med børn med flugterfaringer]. **Der var ikke nogen, der sad inden for samme område som mig. Og jeg meldte mig netop, fordi det hed Fra Flugt til Skolegang. Så jeg kunne godt have brugt, at der var lidt mere i den retning.** For det var derfor jeg meldte mig, og hvis man så ikke rigtig bygger på den teori, vi har siddet og læst, så forsvinder det lidt ud. Det var i hvert fald ikke det fokus jeg oplevede, at der var. **Overhovedet.***

Fagperson, ICDP niveau 1

Evaluator er ikke oplyst om, hvor mange flygtningebørn og -forældre Red Barnet forventer at have nået med ICDP-indsatsen, men det er evaluators formodning, at tallet er under både det oprindelige og justerede måltal for indsatsen, og at dette primært skyldes, at kursistgruppen ikke i tilstrækkelig grad har arbejdet med målgruppen af børn med flygtningebaggrund. Det er i denne forbindelse væsentligt at pointere, at de fire informanter i evalueringen kun repræsenterer to af de ICDP-forløb, som er afviklet under indsatsen. Evaluator er ikke bekendt med, hvor mange forløb, der i alt har været i den samlede projektperiode, og er også gjort opmærksom på, at der har været enkelte ICDP-hold, hvor kursistgruppen primært har bestået af fagpersoner, som arbejder med børn på flugt. Interviewdataen understøtter imidlertid de fund, som fremgår af både observationer og surveyen, der er besvaret af

fagpersoner fra 13 forskellige kommuner. Det er derfor evaluators vurdering, at informanternes udsagn om manglende målgruppekendskab i kursistgruppen må formodes at være repræsentativ for en del af indsatsen.

Hvis ikke dem, der sidder på kurset, arbejder med flygtninge, så skal vi måske have mere fokus på, hvad vi sidder der for og hvorfor? Altså, hvad er det, vi skal øve os i at bruge det her ind i? Og hvorfor giver det særligt mening, når vi taler Fra Flugt til Skolegang? Altså, det er ikke fordi ICDP-temaerne ville ændre sig. Dem er jeg kæmpe fan af, og jeg bruger det rigtig meget. Men det med at få talt ind i, hvorfor hedder det Fra Flugt til Skolegang, og hvorfor er det, at det her giver mening? Det er først nu, hvor jeg selv sidder med min refleksionsopgave, at jeg for alvor kommer ind i det, fordi det har vi overhovedet ikke berørt. Og det er et savn. Det synes jeg er ærgerligt.

Fagperson, ICDP niveau 1

Målgruppekendskabet blandt kursisterne har ligeledes haft stor betydning for den evalueringsdata, som har været mulig at indhente i forbindelse med evalueringsarbejdet. Det har som en del af evalueringen været planlagt, at evaluator skulle afvikle interviews med både børn og forældre i primærmålgruppen for at belyse, hvorvidt disse har kunnet mærke effekten af fagpersonernes opkvalificering. Evaluator har i løbet af projektperioden spurgt flere fagpersoner, som har deltaget i opkvalificeringen, om de har haft mulighed for at formidle kontakt til børn og forældre, som de arbejder med. Dette har imidlertid ikke været muligt, da fagpersonerne enten ikke har haft kontakt til børn og forældre i primærmålgruppen, eller

har vurderet, at det ville være for ressourcekrævende for de ofte sårbare familier at deltage i interviews.

9.4 COVID 19 OG ONLINEUNDERVISNING

Et sidste væsentligt evalueringselement er betydningen af covid 19, idet både nedlukninger og restriktioner bidrog til flere forsinkelser i løbet af de første ICDP-forløb. Der er i gruppen af fagpersoner forskellige holdninger til, hvordan og hvorvidt covid 19 har påvirket ICDP-undervisningen, men for flere af ICDP-holdene betød restriktionerne, at undervisningen i perioder måtte foregå online. En af fagpersonerne fortæller, at onlineformatet forbedrede oplevelsen af ICDP-forløbet, fordi mange af kursisterne havde mulighed for at sidde sammen med deres egne kollegaer, når de fulgte onlineundervisningen og derfor i højere grad kunne indgå i gruppeøvelser sammen med kollegaer, de i forvejen kendte. Andre fagpersoner oplevede dog, at onlineformatet udgjorde en barriere for undervisningen, fordi det forhindrede kursisterne i at have plenumdiskussioner og fælles erfaringsudveksling på tværs af kommuner og skoler. Derudover påpeges det, at enkelte kursusgange også blev aflyst, inden man overgik til onlineformatet.

Mens vi var på kursus, var det også corona-tid, så der sad vi i hvert vores klasselokale, og det synes jeg var svært. Det var i januar, vi startede, og så gik der jo Corona i det. Så der var nogle gange, der blev aflyst, og så blev det online.

Fagperson, ICDP niveau 1

I interviewene med ICDP-underviserne fremgår det ligeledes, at covid 19-restriktionerne

skabte en del uro i forhold at kunne rekruttere fagpersoner til kurserne.

*Corona betyder, at vi egentlig får skudt forløbet, fordi man på **skolerne er stresset over alt det her corona** - og noget, der er vigtigt, når man skal arbejde med sig selv, det er dybest set, at der er også noget følelsesmæssig ro og noget overskud.*

Underviser i ICDP

Derudover fortæller både kursister og undervisere, at netop onlineformatet har været en udfordring i forhold til selve ICDP-metoden, idet det relationspædagogiske fokus i høj grad tager udgangspunkt i samværet med andre. En af kursisterne nævner i den forbindelse, at det bl.a. kan være sårbart at lave videoøvelser, hvor man skal kommentere på hinandens praksis, når man ikke sidder i samme rum. Her fremhæver hun dog også, at ICDP-underviserne har været gode til at skabe et trygt læringsrum på trods af onlineformatet.

*Ja, det har været svært. Fordi første del af kurset var netbaseret. **Det var først de sidste tre-fire gange, at vi var fysisk sammen, og det er svært følelsesmæssigt at sidde og dele videoer, og det er sårbart over en computer** - men jeg synes, at hun var rigtig god til det, vores underviser.*

Fagperson, ICDP niveau 2

9.5 OVERORDNET INDTRYK FRA INTERVIEWENE

Det fremgår af evalueringsinterviewene, at der i løbet af Fra Flugt til Skolegang-indsatsen har været flere udfordringer med ICDP-undervisningens indhold, såvel som afviklingen af selve forløbene.

Flere kursister har oplevet et manglende fokus på det at arbejde med børn med flugterfaringer, og dette har betydet, at mange af de opkvalificerede fagpersoner ikke føler sig bedre rustet til at arbejde med målgruppen på baggrund af ICDP-opkvalificeringen. Dette gælder både fagpersoner, som har indgående kendskab til primærmålgruppen, og fagpersoner, som ikke har tidligere målgruppeerfaring. De kursister, som arbejder med primærmålgruppen af børn på flugt, har generelt oplevet ICDP-metoden som brugbar, fordi den har givet dem mulighed for at blive (endnu) bedre til det relationelle arbejde med børnene, men de oplever dog, at der på kurserne har manglet en kobling mellem teorien og netop denne børnegruppe. De fagpersoner, som ikke tidligere har arbejdet med børn med flygtningebaggrund, fortæller, at de ikke føler sig bedre rustet til at tage imod børn på flugt som følge af ICDP-undervisningen. Generelt fremgår det dog af interviewene, at fagpersonerne har været glade for at få tid til at dykke ned i deres egen pædagogiske praksis og "nørde" relationspædagogik.

På baggrund af interviewdata må det konkluderes, at målgruppekendskab er en essentiel forudsætning for at kunne arbejde brugbart med det relationelle og "metodenørdede" aspekt af ICDP-undervisningen. ICDP-sporets væsentligste udfordring har netop været, at der har manglet et fokus på at give kursisterne indblik i primærmålgruppens vilkår og behov. Mange af ICDP-værktøjerne har derfor ikke haft optimale betingelser for at blive meningsfulde arbejdsredskaber for kursisterne.

